

Гура І.В., здобувач кафедри конституційного та міжнародного права НАВС

Правова допомога для кримчан в Україні

З часу анексії Автономної Республіки Крим та м. Севастополь Російською Федерацією у березні 2014 року, ситуація з правами людини на Кримському півострові різко погіршилася. Громадяни України, що проживають на тимчасово окупованій території, щодня стикаються з свавільними порушеннями своїх прав. Теперішня окупаційна «місцева влада» Криму, а також російська влада, особливо з неприховано жорсткістю ставляться до етнічних, релігійних та національних груп, які є противниками анексії чи підозрюються у так званій «антиросійській діяльності» та були противниками незаконного референдуму в Криму.

Складність захисту прав людини на анексованій в Україні території обумовлений й тим, що майже всі канали комунікації російською владою ліквідовані. Всі канали поштового зв'язку, інтернет, мобільний зв'язок тощо контролює ФСБ Росії. Тобто фактично створюється правовий вакуум, який виключає спілкування населення Криму з іншою частиною України.

Кричущими фактами про порушення прав людини в Криму є повідомлення про те, що нещодавно був абсолютно дикий випадок, коли жінка просто померла від того, що їй не надали медичну допомогу, тому що вона не є громадянкою Російської Федерації. Вона зберегла український паспорт, вона була важко хвора, їй викликали швидку допомогу, швидка сказала, що ми вас не можемо везти в лікарню, оскільки ви громадянка іншої країни України, допомога вам можуть надати тільки за плату, а це дорого, у вас напевно таких грошей немає. І не повезли, а людина померла [1].

Меджліс кримськотатарського народу в цьому році планував 10 грудня провести традиційний мітинг, присвячений Дню прав людини. Заява про пікет біля будівлі кримської прокуратури на вул. Севастопольській в Сімферополі з вимогами звільнити політв'язнів, а також припинити політичні переслідування.

Меджліс завчасно подав в адміністрацію кримської столиці. Проте, як і очікувалося, організаторам пікету було відмовлено на підставі заборони на проведення масових заходів [2].

Також в анексованій Автономній Республіці Крим ООН зафіксувала істотне обмеження прав місцевих жителів у зв'язку з застосуванням обмежувальних правових норм, накладених на них Російською Федерацією. Про це йдеться у дванадцятій доповіді Моніторингової місії ООН з прав людини в Україні. Моніторингова місія ООН з прав людини в Україні продовжує отримувати повідомлення про порушення права на життя, свободу, особисту безпеку і недоторканність, а також права на справедливий суд та свободи висловлювань та зібрань [3].

Народний депутат України Володимир Ар'єв повідомляє, що Комітет з ліквідації дискримінації щодо жінок (СБОЛШ) ООН ухвалила рішення щодо Російської Федерації з формулюванням «жінки, мир і безпека». Комітет стурбований повідомленнями про факти насильства і дискримінації жінок, а також твердженнями щодо репресій проти захисників прав жінок на території Автономної Республіки Крим, яка де-факто перебуває під владою Російської Федерації [4].

Таким чином, мешканці Криму потребують правової допомоги з боку України. Адже мати право означає користуватись ним вільно, без перешкоди чи втручання, а також бути захищеним від його порушення. Однією з основних функцій держави є гарантія та захист прав її громадян, а також усіх інших осіб, які знаходяться в її юрисдикції. З цього огляду, держави мають негативні та позитивні зобов'язання. Негативні зобов'язання полягають у повазі держави до прав людини та уникання певних дій, які можуть спричинити порушення цих прав. Тим часом позитивні зобов'язання полягають у відповідальності держави застосовувати певні заходи, щоб захистити особисті права людини від порушення іншими особами.

У відповідь на глибоку кризу прав людини в Криму, щоб допомогти місцевому населенню, яке знаходиться у складних економічних, інформаційних та юридичних обставинах, на національному рівні слід проводити правову допомогу для членів усіх етнічних та релігійних груп Криму, з метою забезпечення основоположних прав і свобод і, таким чином, покращити їхній доступ до правосуддя, з врахуванням реалій поточної ситуації.

Виходячи з наведеного нами пропонується, насамперед, надавати правову допомогу у самозахисті, що повинен включати вимоги, протести, публікації в ЗМІ тощо. Інформувати в питаннях неурядового захисту (засудження, звіти та документальні твердження національних та міжнародних неурядових організацій).

Правова допомога також має включати питання порядку й інституційного захисту (запити/петиції до державних органів), судового захисту (подання позову до національних та міжнародних судів), міжнародного захисту (апеляції до міжнародних організацій, в тому числі до тих що входять в систему ООН, та до різних регіональних організацій).

Список використаних джерел

1. У Криму померла жінка, якій відмовили в меддопомоги через українського паспорта - Захаров. Громадяни України в окупованому Криму піддаються дискримінації в різних сферах життя - від майнових прав до медичного обслуговування. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://freecrimea.com.ua/153884/2015/12/12/U_Krimu_pomerla_zhinka%2c_yakiy_vidmovili_v_meddopomogi_cherez_ukrayins'kogo_pasporta_-_Zakharov
2. У Криму заборонили мітинг до Дня прав людини (Документ). [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://freecrimea.com.ua/153875/2015/12/11/U_Krimu_zaboronili_miting_do_Dnya_prav_lyudini_%28Dokument%29
3. ООН заявляє про значні порушення прав людини Росією в окупованому Криму. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://freecrimea.com.ua/143862/2015/12/9/OON_zayavlyae_pro_znachni_porushen_nya_prav_lyudini_Rosiiyeu_v_okupovanomu_Krimu
4. Ар'єв: ПАРЄ повинна засудити насильство над жінками в Криму та на Донбасі. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://freecrimea.com.ua/143756/2015/11/25/Ar'iev%3a_PARJe_povinna_zasuditi_nasil'stvo_nad_zhinkami_V_Krimu_ta_pya_Donbasi